

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w punkcie 1. oddalił wniosek G. Z. z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w Ł. – Oddział Ł. - Miasto w Ł. o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem, w punkcie 2. nie obciążył wnioskodawczyni i uczestnika tymczasowo wyłożonymi przez Skarb Państwa kosztami sądowymi oraz w punkcie 3. ustalił, że w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, Sąd I instancji wskazał, że w dniu 30 sierpnia 1976 roku została wydana na podstawie art. 35 i 55 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości decyzja administracyjna, w której Naczelnik Urzędu (...) w Ł. zezwolił Zakładowi (...) na przeprowadzenie linii 110kV R. – R. - D. przez szereg nieruchomości w pasie operacyjnym o szerokości 16, w tym przez działkę o ówczesnym nr 11 stanowiącą własność G. Z.. Ustalono także, że inwestycja została następnie przekazana na rzecz poprzednika prawnego uczestnika, co zostało przez niego wykazane poprzez załączenie odpowiedniej dokumentacji. Decyzja obejmowała swoim zakresem działkę wnioskodawczyni, co wynika z jej treści, w tym poprzez wskazanie numeru działki i adresu nieruchomości. Ponadto wnioskodawczyni i uczestnik nie wykazali, aby decyzja została skutecznie zakwestionowana w postępowaniu administracyjnym.

Wobec tego, Sąd I instancji uznał, że w świetle przeprowadzonej wyżej wykładni art. 35 ust. 1 ustawy wywłaszczeniowej oraz dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, decyzję z dnia 30 sierpnia 1976 roku, należy uważać za decyzję o skutkach zgodnych z tym przepisem, tj. ustanawiającą ograniczenie własności nieruchomości, której dotyczy spór, związane z przeprowadzeniem przez nieruchomość linii elektroenergetycznej.

Decyzja taka natomiast wiąże sąd powszechny. Nie została następnie uznana za nieważną. Korzysta więc dziś z domniemania mocy obowiązującej decyzji administracyjnej - obowiązuje tak długo dopóki nie zostanie zmieniona lub uchylona przez nową decyzję opartą na odpowiednim przepisie prawnym (por.: wyrok WSA w Poznaniu z 5 czerwca 2008 roku, (...) SA/Po 426/07, LEX nr 509454).

Tym samym Sąd Rejonowy uznał, że uwzględnienie żądania zgłoszonego we wniosku było nieuzasadnione. Nieruchomość jest bowiem już obciążona służebnością gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu na podstawie prawomocnej i ważnej decyzji z dnia 30 sierpnia 1976 roku. Skoro służebność jest już ustanowiona na nieruchomości mocą decyzji administracyjnej to brak jest podstaw, aby istniejący stan prawny regulować ponownie w ten sam sposób.

Jednocześnie Sąd I instancji zaznaczył, że nawet gdyby w przypadku przedmiotowej nieruchomości i linii energetycznej nie została wydana decyzja administracyjna stanowiąca tytuł do obciążenia służebnością gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu, wniosek podlegałby oddaleniu, gdyż uwzględnić należało fakt istnienia prawomocnych orzeczeń wydanych w sprawach II C 1307/09 Sądu Okręgowego w Łodzi i I ACa 373/10 Sądu Apelacyjnego w Łodzi, w których Sądy nakazały (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. (poprzednikowi prawnemu uczestnika) usunięcie trzech słupów linii energetycznej znajdujących się na nieruchomości wnioskodawczyni oznaczonej jako działka numer (...). Natomiast uwzględnienie wniosku w niniejszej sprawie prowadziłoby do obejścia tego prawomocnego orzeczenia, które wiąże nie tylko strony, ale i Sąd orzekający w niniejszej sprawie. Tym bardziej, że uczestnik podjął już czynności zmierzające do realizacji orzeczeń nakazujących usunięcie słupów.

Apelację od wskazanego postanowienia złożył uczestnik postępowania, wnosząc o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej, jak również o zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych za obie instancje.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów:

I. prawa materialnego, tj.:

- 1) przepisu art. 305¹ k.c. poprzez oddalenie wniosku o ustanowienie (bezterminowej) służebności przesyłu w sytuacji, w której wystąpiły wszystkie ustawowe przesłanki ustanowienia tegoż prawa,
- 2) przepisu art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305² § 1 k.c. poprzez nieuprawnione przyjęcie, że ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawczyni stanowiłoby obejście prawomocnego orzeczenia sądowego, w sytuacji gdy ustanowienie wnioskowanej przez uczestniczkę służebności stanowi jedynie realizację ustawowo przysługujących jej uprawnień, nadto prawomocne orzeczenie sądowe, tj. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 11 lutego 2010 roku, sygn. akt II C 1307/09, zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 lipca 2010 roku, sygn. akt I ACa 373/10, nakazuje usunięcie części, a nie całej infrastruktury przesyłowej na nieruchomości wnioskodawczyni,
- 3) przepisu art. 305¹ k.c. w zw. z art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (t. j. - Dz. U. z 1974 roku, nr 10, poz. 64 z późn. zm.) poprzez oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu przy równoczesnym braku wyjaśnienia zakresu przedmiotowego decyzji (...) z dnia 30 sierpnia 1976 roku (znak IY-W- (...)), wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, w odniesieniu do nieruchomości wnioskodawczyni;

II. naruszenie prawa procesowego, tj.:

- 1) przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i całkowite pominięcie przy orzekaniu przez Sąd pisma Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 10 listopada 1992 roku (znak (...) - W- (...)) dotyczącego zakresu przedmiotowego decyzji (...) z dnia 30 sierpnia 1976 roku (znak IV-W- (...)), wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, w odniesieniu do nieruchomości wnioskodawczyni,
- 2) przepisu art. 217 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych uczestniczki złożonych na rozprawie w dniu 19 listopada 2015 roku (z ostrożności, uczestniczka, na podstawie art. 380 k.p.c., wniosła o rozpoznanie przez Sąd II instancji postanowienia Sądu I instancji z dnia 19 listopada 2015 roku oddalającego przedmiotowe wnioski dowodowe uczestniczki).

W odpowiedzi na apelację uczestnika wnioskodawczyni wniosła o jej oddalenie.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 7 czerwca 2016 roku pełnomocnik uczestnika wniósł o zawieszenie postępowania z uwagi na to, że przed Wojewodą (...) toczy się postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Starosty (...) Wschodniego z dnia 15 listopada 2007 roku.

Pełnomocnik uczestniczki wniósł o oddalenie tego wniosku.

Sąd Okręgowy oddalił wzmiankowany wniosek.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle zasadna, że skutkuje uchynieniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Na wstępie należy odnieść się do zgłoszonego wniosku o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Starosty (...) Wschodniego z dnia 15 listopada 2007 roku o zwrocie G. Z. nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...).

Postanowienie Sądu II instancji o oddaleniu wniosku o zawieszenie postępowania jest co prawda niezaskarżalne, jednakże Sąd II instancji postanowił odnieść się do motywów rozstrzygnięcia wzmiankowanego wniosku. Wskazać bowiem trzeba, że stwierdzenie nieważności decyzji jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia uregulowanym w postępowaniu administracyjnym. Tryb ten dotyczy decyzji ostatecznych i prawomocnych. Sąd II instancji zatem uznał, że skoro decyzja w przedmiocie zwrotu wnioskodawczyni nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) jest ostateczna, to nie ma konieczności zawieszenia postępowania cywilnego do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności.

Wobec tego Sąd II instancji uznał, że rozstrzygnięcie sprawy w niniejszej sprawie nie zależy od uprzedniej decyzji organu administracji publicznej rozstrzygającej zagadnienie stwierdzenia nieważności, gdyż w tym zakresie istnieje prawomocna decyzja. Z powyższych względów Sąd II instancji oddalił wnioski o zawieszenie postępowania.

Rozważania natomiast dotyczące przyczyn uchylecia orzeczenia zapadłego w niniejszej sprawie, należy rozpocząć od stwierdzenia, że uzasadnienie postanowienia Sądu I instancji jest wewnętrznie sprzeczne z przyczyn, o których mowa będzie poniżej.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że w niniejszej sprawie z jednej strony mamy do czynienia z wydaną w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (tekst jednolity – Dz. U. z 1974 r., nr 10, poz. 64 z późn. zm.) decyzję (...) z dnia 30 sierpnia 1976 r. (znak IV-W- (...)), obejmującą linię elektroenergetyczną przebiegającą przez należącą do wnioskodawczyni nieruchomość, jak i ową nieruchomość. Decyzja ta była zatem tytułem prawnym dla uczestniczki (a wcześniej stanowiła taki tytuł dla poprzedników prawnych uczestniczki) do stałego korzystania z nieruchomości wnioskodawczyni w zakresie odpowiadającym treścią służebności przesyłu. Z drugiej strony, wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 11 lutego 2010 r. (sygn. akt II C 1307/09), zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 lipca 2010 r. (sygn. akt I ACa 373/10), nakazano usunięcie trzech słupów linii elektroenergetycznej znajdujących się na nieruchomości wnioskodawczyni do dnia 11 lutego 2015 roku.

Sąd I instancji powołując się na w/w rozstrzygnięcia stwierdza, że skoro nieruchomość należąca do G. Z. jest już obciążona służebnością gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu na podstawie prawomocnej i ważnej decyzji z dnia 30 sierpnia 1976 roku, to brak jest podstaw, aby istniejący stan prawny regulować ponownie w ten sam sposób w drodze orzeczenia sądu powszechnego.

Z drugiej strony Sąd I instancji stwierdza, że w sytuacji istnienia prawomocnych orzeczeń przewidujących obowiązek uczestnika do usunięcia infrastruktury przesyłowej z nieruchomości wnioskodawczyni, ustanowienie służebności w kształcie uwzględniającym obecne usytuowanie urządzeń przesyłowych byłoby nieuzasadnione. Jednocześnie Sąd Rejonowy stwierdza, że uwzględnienie wniosku w niniejszej sprawie prowadziłoby do obejścia prawomocnego orzeczenia o usunięciu słupów, które wiąże nie tylko strony, ale i Sąd orzekający w niniejszej sprawie.

Taką argumentację Sądu I Instancji uznać należy za wewnętrznie sprzeczną. Sąd ten bowiem nie wypowiedział się, dlaczego uznał wniosek uczestnika o ustanowienie służebności za nieuzasadniony. Sąd Rejonowy w tym zakresie przyjął dwie sprzeczne koncepcje, które wzajemnie się wykluczają. Nie można bowiem uznać, że z jednej strony istnieje służebność administracyjna i tym samym wniosek oddalić, a drugiej strony przyjmować, że na skutek istnienia orzeczenia o usunięciu słupów wniosek ten nie zasługuje na uwzględnienie. Jeśli bowiem przyjąć drugą koncepcję, to wówczas nie do pogodzenia jest twierdzenie o istnieniu służebności.

Przypomnieć należy, że wyrokiem z dnia 11 lutego 2010 roku Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo G. Z. i nakazał (...) S.A. usunięcie słupów energetycznych. W uzasadnieniu do w/w wyroku Sąd ten podkreślił, że żądanie powódki znajdowało oparcie w treści art. 140 k.c. i 222 § 2 k.c. Usytuowanie słupów energetycznych na cudzej nieruchomości stanowiło bowiem naruszenie prawa własności. Ponadto Sąd Okręgowy stwierdził, że powódka w w/w postępowaniu wykazała swój tytuł własności oraz okoliczności ingerencji w jej uprawnienia właścicielskie, natomiast na pozwanym ciążył obowiązek udowodnienia, że ingerencja we własność powódki pozostaje w zgodzie z prawem. Pozwany natomiast nie sprostował temu obowiązkowi.

Skoro w/w wyroku Sąd nakazał usunięcie uczestnikowi słupów to oznacza, że uznał, iż nie została ustanowiona służebność przesyłu, wtedy bowiem orzeczenie Sądu nie nakazywałoby usunięcia słupów.

Tym samym, Sąd I instancji w niniejszej sprawie nie wypowiedział się jasno, czy przyjmuje, że na nieruchomości wnioskodawczyni została ustanowiona służebność tzw. administracyjna, czy przyjmuje, że jej nie ma, powołując się na wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 11 lutego 2010 r. (sygn. akt II C 1307/09), zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 lipca 2010 r. (sygn. akt I ACa 373/10).

Wobec powyższych rozważań przyjąć należało, że Sąd I instancji nie odniósł się do istoty sprawy, o czym mowa będzie w dalszej części uzasadnienia.

Nie można również zgodzić się z twierdzeniem Sądu I instancji, że uwzględnienie wniosku w niniejszej sprawie prowadziło do obejścia prawomocnego orzeczenia sądowego, tj. wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 11 lutego 2010 r. (sygn. akt II C 1307/09), zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 lipca 2010 r. (sygn. akt I ACa 373/10), które wiąże nie tylko strony, ale i Sąd orzekający w niniejszej sprawie.

Oczywistym jest, że Sąd w tej sprawie jest związany przedmiotowym orzeczeniem, jednakże nie można zaaprobować twierdzenia, że ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawczyni stanowiłoby obejście w/w orzeczenia.

Nie można bowiem wykluczyć, że po wydaniu prawomocnego wyroku może powstać zdarzenie na skutek którego, egzekucja nie byłaby zasadna, co uzasadniałoby wystąpienie z powództwem o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w postaci wyroku nakazującego usunięcie słupów. Tym samym istnienie prawomocnego orzeczenia o usunięciu słupów pozostaje bez wpływu na ewentualną możliwość ustanowienia służebności przesyłu i nie stanowi obejścia prawomocnego orzeczenia sądowego.

Ponadto uczestnik postępowania stoi na stanowisku, że usunięcie trzech słupów linii elektroenergetycznej spowodowałoby konieczność przeprowadzenia kablowej linii światłowodowej omijającej nieruchomość wnioskodawczyni, co prowadziło do poniesienia kosztów około 5 mln zł przez uczestnika postępowania, a w dalszej kolejności przeniesienia tego ciężaru na końcowych odbiorców. Uczestniczka, będąc właścicielem infrastruktury elektroenergetycznej, która ma zapewnić nieprzerwane dostawy prądu między innymi na terenie województwa (...), a przede wszystkim będąc ustawowo zobowiązana do zapewnienia bezpieczeństwa systemu elektroenergetycznego w sposób oczywisty widzi konieczność utrzymania aktualnego układu technicznego i przestrzennego linii elektroenergetycznej na nieruchomości wnioskodawczyni, zwłaszcza, że linia ta jest dwutorową linią wysokiego napięcia (110 kV – tj. stu dziesięciu tysięcy voltów) zasilającą główne punkty zasilania (tzw. (...)y) umieszczone na terenie Ł..

Przypomnieć należy, że wprowadzona w 2008 roku do kodeksu cywilnego instytucja służebności przesyłu ma na celu przede wszystkim, uregulowanie kwestii korzystania przez przedsiębiorstwa przesyłające i dystrybuujące energię elektryczną z nieruchomości osób trzecich. W szczególności dotyczy to również regulacji prawnej tzw. „zaszłości” i umożliwienia korzystania zgodnie z prawem (i za stosownym wynagrodzeniem) z dotychczasowej infrastruktury w celu wykonywania obowiązków ustawowych nałożonych na Operatorów (...) Dystrybucyjnych (tzw. (...)).

Stosownie bowiem do treści art. 305² § 2 k.c. jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu. Analogiczne uprawnienie – w wypadku odmowy zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu przez właściciela - § 2 tego przepisu przyznaje przedsiębiorcy.

Jeżeli zatem przedsiębiorca wybudował na cudzym gruncie urządzenia określone w powyższych przepisach bez zgody właściciela, powyższe przepisy wprowadzają możliwość przymusowego ustanowienia służebności za odpowiednim wynagrodzeniem. Nie ma zatem przeszkód prawnych, skoro uczestnik postępowania odmawia usunięcia w/w słupów,

aby dla utrzymania linii elektroenergetycznej, uczestnik postępowania domagał się ustanowienia na nieruchomości wnioskodawcy służebności przesyłu.

Podobna sytuacja występuje w przypadku np. roszczenia negatoryjnego przeciwko osobie naruszającej czyjąś własność poprzez przejeżdżanie, czy też przechodzenie przez nieruchomość z uwagi na brak dostępu do drogi publicznej. Gdy takie roszczenie zostanie uwzględnione, to późniejsze wystąpienie przez naruszającego czyjąś własność z wnioskiem o ustanowienie drogi koniecznej nie uzasadnia oddalenia tego wniosku tylko z tego powodu, że istnieje wyrok stwierdzający uwzględniający roszczenie negatoryjne. Taki uczestnik jak najbardziej będzie miał możliwość domagania się ustanowienia przedmiotowej służebności i wcześniejsze prawomocne orzeczenie sądowe nie będzie stanowiło w tej mierze jakiegokolwiek prejudykatu. Oczywiście jest, że taki wniosek może zostać oddalony, gdy nie zostaną spełnione przesłanki ustanowienia służebności drogi koniecznej. Analogiczna sytuacja występuje w niniejszej sprawie. Co więcej, zgodnie z przepisem art. 305¹ k.c. służebnością przesyłu można obciążyć nieruchomość nie tylko na rzecz przedsiębiorcy, którego własność stanowią urządzenia przesyłowe, ale także na rzecz przedsiębiorcy, który takie urządzenia przesyłowe dopiero zamierza wybudować.

Wystąpienie zatem z roszczeniem o ustanowienie służebności przesyłu nie stanowi jakiegokolwiek obejścia prawomocnego orzeczenia sądowego, a jedynie realizację ustawowo przysługujących uczestniczce uprawnień z art. 305¹ i n. k.c.

Powyższy wywód nie przesądza oczywiście o zasadności wniosku o ustanowienie służebności przesyłu (ta kwestia bowiem będzie wymagała zbadania przesłanek ustanowienia służebności przesyłu), jednakże potwierdza, że wystąpienie z takim roszczeniem pozostaje bez wpływu na wcześniejsze orzeczenie o usunięciu słupów.

Na marginesie należy podnieść, że wskazane powyżej prawomocne orzeczenie sądowe nakazuje usunięcie części, tj. tylko słupów, a nie całej infrastruktury przesyłowej na nieruchomości wnioskodawcy. W tym kontekście trzeba więc zaznaczyć, że nawet gdyby zostały usunięte trzy słupy z nieruchomości wnioskodawcy, to pozostałaby jeszcze na nieruchomości infrastruktura elektroenergetyczna. Natomiast kwestia ta została całkowicie pominięta przez Sąd I instancji w kontekście obejścia prawomocnego orzeczenia sądowego.

Poza powyższymi argumentami, należy również podzielić zarzuty uczestnika postępowania, że Sąd I instancji nie odniósł się w ogóle do zakresu przedmiotowej decyzji (...) z dnia 30 sierpnia 1976 roku (znak IV-W- (...)), wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości.

Przypomnieć należy, że decyzją z dnia 30 sierpnia 1976 roku wydaną na podstawie art. 35 i 55 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, Naczelnik Urzędu (...) w Ł. zezwolił Zakładowi (...) na przeprowadzenie linii 110kV R. – R. - D. przez szereg nieruchomości w pasie operacyjnym o szerokości 16 m, w tym przez działkę nr (...) należącą do G. Z. położoną w Ł. przy ulicy (...).

Uszło jednak uwadze Sądu I instancji, że zakres przedmiotowy decyzji na nieruchomości wnioskodawcy nie jest jasny. Na powyższe powołuje się zresztą wnioskodawca kwestionując wyżej wymienioną decyzję. Z pisma Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 10 listopada 1992 roku (znak (...) -W- (...)) wynika bowiem, że decyzja ta mogła nie obejmować kwestii posadowienia na nieruchomości wnioskodawcy słupów. Skoro tak, to co najmniej w zakresie owych słupów (a być może również w odniesieniu do dwóch jednotorowych odcinków linii WN 110 kV, tj. dwóch odgałęzień prowadzonych do (...), których wspomniana decyzja administracyjna mogła już nie obejmować) uzasadnione byłoby ustanowienie służebności przesyłu. W toku niniejszego postępowania, które ma zresztą charakter nieprocesowy, Sąd I instancji nie przeprowadził jednak żadnego postępowania dowodowego, które miałyby na celu wyjaśnienie wątpliwości związanych z zakresem przedmiotowym decyzji (...) z dnia 30 sierpnia 1976 roku (znak IV-W- (...)) w odniesieniu do nieruchomości wnioskodawcy.

Wobec tego jeśli Sąd I instancji uznał istnienie służebności przesyłu, to wymagałoby to zbadania zakresu przedmiotowego wyżej wymienionej decyzji, czego Sąd ten nie uczynił. Natomiast oddalenie wniosku o ustanowienie

służebności przesyłu z uwagi na fakt istnienia decyzji administracyjnej, bez szczegółowego określenia zakresu przedmiotowego wyżej wymienionej decyzji nie może się ostać. Jednocześnie nie jest to kwestionowanie ważności decyzji administracyjnej, przez sąd cywilny, ale ustalenie zakresu jej obowiązywania.

Co więcej, Sąd I instancji nie rozważył również w żaden sposób relacji uprawnień wynikających z decyzji administracyjnej wydanej w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości do uprawnień wynikających ze służebności przesyłu. Tymczasem uprawnienia te mogą nie być tożsame, w szczególności mając na uwadze treść przepisu art. 35 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy oraz treść wnioskowanej przez uczestniczkę służebności przesyłu.

Skarżący słusznie zatem podnosi, że aby przyjąć związanie Sądu treścią decyzji administracyjnej, niezbędne byłoby ustalenie jej zakresu podmiotowego i przedmiotowego.

W takiej zaś sytuacji prowadzenie postępowania przez Sąd II instancji i wydanie ewentualnego orzeczenia reformatoryjnego nie jest w świetle przepisów postępowania dopuszczalne. Stoją też temu na przeszkodzie względy merytoryczne, ponieważ ewentualne wydanie przez Sąd II instancji orzeczenia reformatoryjnego wymagałoby ustosunkowania się do zagadnień kluczowych mających znaczenie dla rozpoznania sprawy.

Wobec powyższych rozważań za koniecznością uchylecia przedmiotowego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania przemawia fakt, że Sąd I instancji dopuścił się uchybienia w postaci nierozpoznania istoty sprawy o ustanowienie służebności przesyłu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że nierozpoznanie istoty sprawy ma miejsce wówczas, gdy rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy. Chodzi tu o skutki różnego rodzaju nieprawidłowości, które w ogólnym rozrachunku prowadzą do zaniechania zbadania materialnej podstawy żądania albo pominięcia merytorycznych zarzutów stron przy jednoczesnym bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie, jak np. brak legitymacji procesowej strony albo zaistnienie prekluzji, przedawnienie roszczenia, czy jak w sprawie niniejszej istnienia prawomocnej decyzji administracyjnej i orzeczenia nakazującego usunięcie infrastruktury przesyłowej (tak np. w postanowieniach SN z dnia 23 września 1998 roku, II CKN 897/97, z dnia 15 lipca 1998 roku, II CKN 838/97, z dnia 3 lutego 1999 roku, III CKN 151/98, oraz w wyroku SN z dnia 12 lutego 2002 roku, I CKN 486/00, w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 listopada 2012 roku, sygn. I ACa 486/12). Inaczej mówiąc, "nierozpoznanie istoty sprawy" oznacza uchybienie procesowe Sądu I instancji polegające na całkowitym zaniechaniu wyjaśnienia istoty lub treści spornego stosunku prawnego, przez co rozumie się zaniechanie wniknięcia w podstawę merytoryczną dochodzonego roszczenia, a w konsekwencji pominięcie tej podstawy przy rozstrzygnięciu sprawy.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ustali i rozważy, czy istnieją w ogóle podstawy faktyczne i prawne do uwzględnienia wniosku uczestnika o ustanowienie służebności przesyłu stosowanie do treści art. 305² § 2 k.c., biorąc pod uwagę istnienie decyzji administracyjnej oraz orzeczenie o usunięciu słupów. Gdyby istniały przesłanki do ustanowienia służebności, Sąd I instancji w oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego ustali szczegółowo zakres służebności przesyłu, z uwzględnieniem pasa ochronnego wyznaczającego obszar rzeczywistego korzystania przez uczestnika z nieruchomości wnioskodawczyni. Pas ten musi również uwzględniać strefę immisji oddziaływujących na nieruchomość wnioskodawczyni. W dalszej kolejności (ale tylko w przypadku pozytywnej odpowiedzi na dwa wyżej wskazane zagadnienia) postępowanie dowodowe będzie wymagało określenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Wynagrodzenie to powinno bowiem być proporcjonalne do stopnia ingerencji uczestnika w treść cudzego prawa własności.

Wobec powyższego, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego pozostawiono Sądowi Rejonowemu, zgodnie z treścią art. 108 § 2 k.p.c.